

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ МОДЕЛІН ҚҰРУ
ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІ

ФИНАНСОВАЯ СИСТЕМА В УСЛОВИЯХ
СОЗДАНИЯ МОДЕЛИ
УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО
РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА

THE FINANCIAL SYSTEM IN
THE CONTEXT OF CREATING A MODEL
OF SUSTAINABLE ECONOMIC
DEVELOPMENT OF KAZAKHSTAN

АСТАНА
ASTANA
2024

*Посвящается юбилею - 80-летию
Искаковой Загиры Дуйсембаевны*

***ИСКАКОВА ЗАГИРА ДУЙСЕМБАЕВНА
ISKAKOVA ZAGIRA DUYSEMBAYEVNA***

***ЭКОНОМИКА ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ДОКТОРЫ, ПРОФЕССОР
ДОКТОР ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК, ПРОФЕССОР
DOCTOR OF ECONOMIC SCIENCES, PROFESSOR***

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА
THE MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

**«ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ МОДЕЛІН ҚҰРУ
ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІ»**

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының

МАТЕРИАЛДАРДЫҢ ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

Международной научно-практической конференции

**«ФИНАНСОВАЯ СИСТЕМА В УСЛОВИЯХ СОЗДАНИЯ МОДЕЛИ УСТОЙЧИ-
ВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА»**

COLLECTION OF REPORTS

of the International scientific and practical conference

**«THE FINANCIAL SYSTEM IN THE CONTEXT OF CREATING A MODEL
OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF KAZAKHSTAN»**

АСТАНА, 2024

ASTANA, 2024

УДК 336 (574)
ББК 65.261 (5Каз)
Қ 18

Редакциялық алқа:

Мақыш С.Б. - Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры

Жағыпарова А.О. - Экономика факультетінің деканы

Ажмухамедова А.А. - Экономика факультеті деканының ғылыми жұмыстар жөніндегі орынбасары

Мажитов Д.М. - «Қаржы» кафедрасының профессоры

Бұлақбай Ж.М. - «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі

Майдырова А.Б. - «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі

Сембиева Л.М. - «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі

Аманова Г.Д. - «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі

Мухияева Д.М. - «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі

Искаков Б.М. - «Тұран-Астана» университетінің «Іскерлік басқару» кафедрасының профессоры

Қ 18 «ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ МОДЕЛІН ҚҰРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІ» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы= Международная научно-практическая конференция «ФИНАНСОВАЯ СИСТЕМА В УСЛОВИЯХ СОЗДАНИЯ МОДЕЛИ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА»= International scientific and practical conference «THE FINANCIAL SYSTEM IN THE CONTEXT OF CREATING A MODEL OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF KAZAKHSTAN» – Астана: ИП «Булатов А.Ж.» – 572 б.(с.) - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-337-934-0

«ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰРАҚТЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ МОДЕЛІН ҚҰРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ ЖҮЙЕСІ» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағында жас ғалымдар, докторанттар, магистранттар мен студенттер жүргізген өзекті және проблемалық мәселелерді қамтитын авторлық зерттеулері берілген. Басылым студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, сонымен қатар қазіргі ғылымның өзекті мәселелерімен айналысатын оқырман қауымға арналған.

В сборнике материалов международной научно-практической конференции, на тему «ФИНАНСОВАЯ СИСТЕМА В УСЛОВИЯХ СОЗДАНИЯ МОДЕЛИ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА» представлены результаты авторских исследований по актуальным и проблемным вопросам, проведенных молодыми учеными, докторантами, магистрантами и студентами. Издание предназначено для студентов, магистрантов, докторантов, а также для широкого круга читателей, занимающихся актуальными проблемами современной науки.

The collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic «THE FINANCIAL SYSTEM IN THE CONTEXT OF CREATING A MODEL OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF KAZAKHSTAN» presents the results of original research on topical and problematic issues conducted by young scientists, doctoral students, master degree students and undergraduates. The publication is intended for undergraduates, master and doctoral students, as well as for a wide range of readers studying current problems of modern science.

УДК 336 (574)
ББК 65.261 (5Каз)

ISBN 978-601-337-934-0

© Л.Н. Гумилев атындағы ұлттық университеті, 2024
© Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, 2024
© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2024

проведена работа по охвату 1 млн сельчан. Ожидается, что в 2023 году на этот проект будет выделено из бюджета 70 млрд тенге [5].

Что касается трудящихся научной сферы, то в этом году было выделено более 1 000 грантов на поддержку и поощрение молодых специалистов научной сферы, а заработная плата ученых увеличена в 2 раза.

Кроме того, в рамках мер содействия занятости граждан, было трудоустроено более 900 тыс. человек, в том числе, 250 тысяч из числа молодежи. В целом, в 2023 году планируется трудоустроить порядка 1 млн человек [5].

Вместе с тем, по вопросам повышения качества жизни и роста доходов населения отметим ряд проблем.

В пенсионной системе следует отметить, во-первых, незначительную доходность пенсионных активов. Во-вторых, снижение коэффициента демографической нагрузки (т.е. соотношение населения трудоспособного возраста к количеству пенсионеров), что увеличит нагрузку на госбюджет. В-третьих, из-за досрочных изъятий пенсионных накоплений накопительная пенсионная система не сможет дать адекватное возмещение трудовых доходов пенсией при выходе человека на пенсию [6].

В связи ухудшением экономической ситуации и ростом цен на основные товары и услуги, вызванные внутренней и внешней инфляцией, предпринимаемые Правительством РК меры не приносят ожидаемого эффекта по защите социально уязвимых слоев населения. Отмечается падение реальных среднедушевых доходов населения.

Отдельные проблемы в сферах, которые попадают под социальные гарантии государства, серьезно давят на индекс качества жизни в Казахстане. Среди них жители называют недостаточное качество медицинских и образовательных услуг, недоступность жилья, отсутствие рабочих мест, низкое качество коммунальных услуг, перебои в работе транспорта и т.д. Анализируя жилищные условия казахстанцев, отмечается низкая накопительная возможность для приобретения собственного жилья, высокий износ инженерных сетей коммуникаций, низкий ввод в эксплуатацию нового жилья. Несмотря на предпринимаемые меры, доступность и качество жилья находится на невысоком уровне [7].

В связи с изложенным, требуется системный анализ основных барьеров в повышении качества жизни населения, дальнейшее развитие системы социальных стандартов, оценка эффективности их использование.

Список использованной литературы

1. https://www.inform.kz/ru/kak-izmenilos-kachestvo-zhizni-kazahstancv-v-2022-godu_a4020413
2. Закон РК от 19 мая 2015 года № 314-V ЗРК "О минимальных социальных стандартах и их гарантиях» <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1500000314>
3. Разработана новая методика определения МЗП (учитывается соотношение медианной заработной платы и производительности труда) <https://pro1c.kz/news/zakonodatelstvo/razrabotana-novaya-metodika-opredeleniya-mzpp-uchityvaetsya-sootnoshenie-mediannoy-zarabotnoy-platy-i/c/pro1c.kz>
4. <https://primeminister.kz/ru/news/reviews/itogi-2022-goda-v-kazahstane-socialnaya-sfera-2711133>
5. https://www.inform.kz/ru/kakimi-budut-social-nye-vyplaty-v-2023-godu_a4013651/
6. https://halykfinance.kz/download/files/analytics/pension_problems.pdf
7. <https://lsm.kz/u-kazahstana-est-problemy-v-uluchshenii-kachestva-zhizni-naseleniya>

ӘӨЖ (2964)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТҰРАҚТЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯНЫҢ РӨЛІ

Асқар С.Е., Улғасбаева А.А.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті., Астана қ.,

Қазақстан Республикасы,

E-mail: askarova_symbat6@mail.ru

Жетекші: Хамитхан Назгуль, доктор PhD доцент м.а.

Аңдатпа. Ел инновациясын дамыту – оның экономикасын жаңа сатыға көтерумен пара-

пар болып табылады. Қазақстан Республикасы 2000 жылдардан бастап жоғарғы қарқындылығымен дамып келе жатты. Тұрақты экономикалық өсу елді табысы орташадан жоғары экономикаға айналдырды, бұл сәйкесінше өмір сүру деңгейінің жоғарылауына және кедейліктің төмендеуіне әкелді. Алайда, бұл жетістіктер елдің даму моделінің осалдығы мен біркелкі еместігін жасырады. Экономикалық өсудің баяулауы, өсіп келе жатқан теңсіздік және элиталардың басып алуы, сондай-ақ әлсіз институттар ресурстық және мемлекет ынталандыратын өсу моделінің кемшіліктерін көрсетеді және Қазақстанның «орташа табыс тұзағына» түсіп қалу қаупін арттырады. Қазақстанға бәсекелестік пен адами капиталды күшейту, сондай-ақ мемлекеттік сектор мен Мемлекеттік кәсіпорындардың көрсеткіштерін жақсарту қажет. Бұл мақсатқа жету үшін елдің инновация және инновациялық белсенділік деңгейін жоғарылату қажеттігі туындады.

Кілт сөздер: инновация, экономикалық өсу, қаржыландыру, мемлекет, кәсіпорын, жобалар

Аннотация. Развитие инновационной деятельности страны идет параллельно с подъемом ее экономики на новый уровень. Республика Казахстан развивается с высокой интенсивностью с 2000-х годов. Устойчивый экономический рост превратил страну в экономику с доходом выше среднего, что привело к повышению уровня жизни и сокращению бедности. Однако эти достижения скрывают уязвимость и неравномерность модели развития страны. Замедление экономического роста, усиление неравенства и захват со стороны элит, а также слабость институтов подчеркивают недостатки модели роста, основанной на ресурсах и государстве, и повышают риск попадания Казахстана в «ловушку среднего дохода». Казахстану необходимо усилить конкуренцию и человеческий капитал, а также повысить эффективность государственного сектора и государственных предприятий. Для достижения этой цели необходимо повысить уровень инноваций и инновационной активности страны.

Ключевые слова: инновации, экономический рост, финансирование, государство, предприятие, проекты

Annotation. Development of innovation of the country is parallel to raising its economy to a new level. The Republic of Kazakhstan has been developing with high intensity since the 2000s. Sustained economic growth has transformed the country into an upper-middle-income economy, which has led to higher living standards and reduced poverty. However, these achievements hide the vulnerability and unevenness of the country's development model. Slowing economic growth, rising inequality and capture by elites, as well as weak institutions highlight the shortcomings of the resource-driven and state-driven growth model and increase the risk of Kazakhstan falling into the "middle-income trap." Kazakhstan needs to strengthen competition and human capital, as well as improve the performance of the public sector and state-owned enterprises. To achieve this goal, there is a need to increase the level of innovation and innovative activity of the country

Key words: innovation, economic growth, financing, state, enterprise, projects

Инновация – прогресстің қозғаушы күші болып табылады. Инновациялар нарыққа жаңа пайдалы қасиеттері бар өнім түрінде шығарылады. Мемлекет үшін инновация экономикалық өсуге, халықтың өмір сүру сапасын арттыруға, әртүрлі салаларды дамытуға және жаңа жұмыс орындарын құруға ықпал етеді.

Мемлекеттің инновация деңгейінің қарқындылығы оның экономикасының қаншалықты жаңашылдықтар мен өзгерістерге дайын екендігін көрсетеді.

Қазақстан 2025 жылға қарай әлемнің ең инновациялық 50 елінің қатарына кіруге ұмтылуда. Осы мақсатқа жету үшін ел инновацияларды қаржыландыру жүйесін дамытуды жалғастыруы, сондай-ақ инновациялар үшін қолайлы орта құруы қажет.

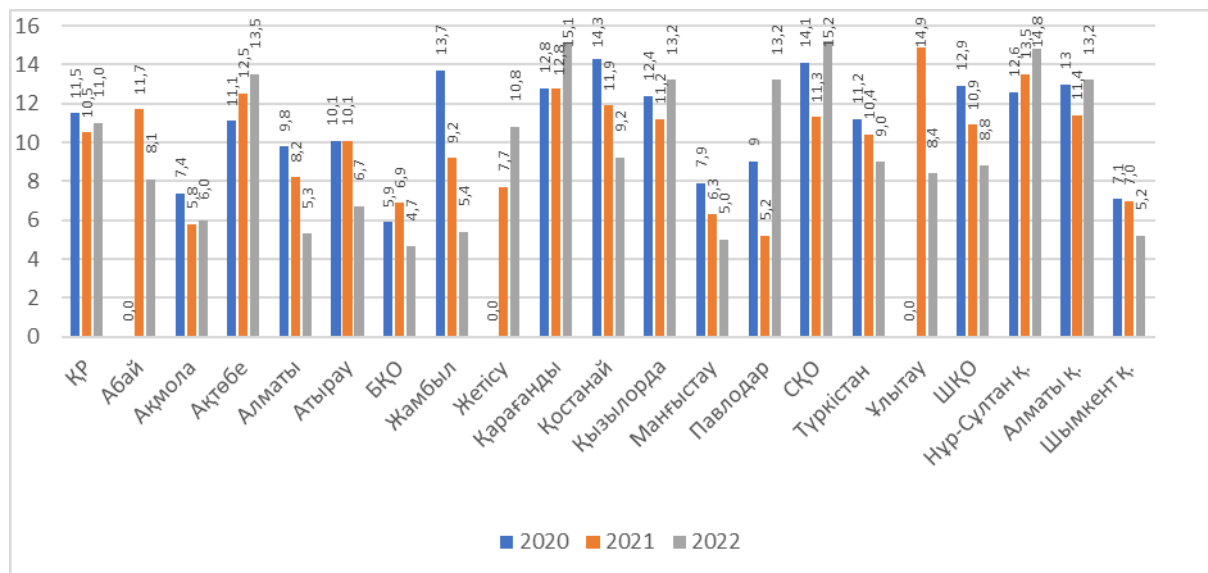
Қазіргі таңда Қазақстан Республикасы инновация саласын дамытуға аса назар аударған десек болады. Халықаралық рейтингтерде жағдай келесідей. «Жаһандық инновациялар индексі» рейтингінде Қазақстан әлемнің 132 елінен өз позициясын 81-ші орынға дейін жақсартты (2022 жылы - 83 орын). Дүниежүзілік экономикалық форумның Жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексінің деректері бойынша Қазақстан 2019 жылы «Инновациялық әлеует» факторы бойынша 95 орынға ие болды (2020 жылдан бастап бағалау жүргізілген жоқ) [1].

Инновациялық өнімнің (тауарлардың, көрсетілетін қызметтердің) көлемі 2022 жылы 1,9 трлн теңгені құрады, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 23,44%-ға артық. Ал 2021 жылғы көрсеткіш 2020 жылмен салыстырғанда 19,24%-ға кем. Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің ұлттық статистика бюросының деректері бойынша 2022

жылы еліміздегі кәсіпорындардың инновациялық белсенділік деңгейі 11%-ды құрап, өсім көрсетті. Бұл елдегі кәсіпорындардың 11%-ы инновациялармен айналысқанын білдіреді. 2021 жылы бұл көрсеткіш 10,5% болды [2].

Қазақстан Республикасының өңірлері бойынша кәсіпорындарының инновациялық белсенділік деңгейі көрсетілген (Гистограмма-1).

Гистограмма-1. Қазақстандағы инновациялардың барлық түрлері бойынша кәсіпорындардың инновациялық белсенділік деңгейі

Ескерту – [2] дереккөз негізінде авторлармен құрастырылған

Қазақстандағы кәсіпорындардың инновациялық белсенділік деңгейін арттыру үшін инновацияларды қаржыландыру жүйесін дамытуды жалғастыру, сондай-ақ инновациялар үшін қолайлы орта құру қажет.

Қазақстан инновациясының қарқынды дамуына 2015 жылы Дүниежүзілік банк пен Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі Қазақстандағы инновацияларды қаржыландыру жүйесін дамыту жөніндегі жобаны қаржыландыру туралы келісімге қол қою септігін тигізді. Қазақстан үшін «Fostering Productive Innovation Project» жобасының мақсаты – жоғары сапалы, ел үшін өзекті зерттеулер мен технологияларды коммерцияландыруды іргерілету болып табылады.

Жоба бес жыл ішінде жүзеге асырылды және 2020 жылы аяқталды. Жоба 88 миллион АҚШ долларын қаржыландыруға мүмкіндік берді. Бұл қаражат келесі мақсаттарға бағытталды [3]:

- Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар және инновацияларды қолдау. Жоба энергетика, көлік, ауыл шаруашылығы және денсаулық сақтау сияқты басым салаларда ҒЗТКЖ жүргізу үшін ғылыми ұйымдар мен университеттерге гранттар берді.
- Венчурлік қаржыландыру инфрақұрылымын дамыту. Жоба венчурлық капитал қорларын, бизнес-инкубаторларды және үдеткіштерді қамтитын ұлттық венчурлық қаржыландыру жүйесін құрды.
- Инновация үшін қолайлы орта құру. Жоба аясында инновациялардың маңыздылығы туралы хабардарлықты арттыру, сондай-ақ инновациялар үшін қолайлы құқықтық және реттеуші орта құру бойынша іс-шаралар өткізілді.

Жобаны іске асыру нәтижесінде мынадай нәтижелерге қол жеткізілді:

- ЗТКЖ санын көбейту. Қазақстанда жүргізілген ҒЗТКЖ саны 20%-ға артты. Дүниежүзілік банктің мәліметінше, 2023 жылы Қазақстанда ҒЗТКЖ қаржыландыру деңгейі ЖІӨ-нің 0,4% - құрады. Бұл ЭБДҰ елдері бойынша орташа деңгейден төмен (2,7%).
- Венчурлік қаржыландыру инфрақұрылымын дамыту. Қазақстанда 15 Стартапқа қаражат салған төрт Венчурлік капитал қоры құрылды. Қазіргі таңда Қазақстанда 30 Стартапқа қаражат салған бес Венчурлік капитал қоры жұмыс істейді. 2023 жылы Қазақстандағы венчурлік

қорлардың инвестиция көлемі 200 млн теңгені құрады. Бұл көрсеткіш жылдан жылға өсіп келеді. 2022 жылы Қазақстандағы венчурлік қорлардың инвестиция көлемі 150 млн теңгені құрады.

- Инновация үшін қолайлы орта құру. Қазақстанда инновацияларды қолдауға бағытталған бір-қатар заңдар мен нормативтік актілер қабылданды. 2023 жылы Қазақстанда инновацияларды ынталандыру туралы Заң қабылданды, ол инновацияларды қолдау шараларын, оның ішінде инновациялық қызметпен айналысатын кәсіпкерлер үшін салықтық жеңілдіктерді көздейді.

Дүниежүзілік банктің жобасы Қазақстандағы инновациялардың дамуына оң әсерін тигізді. Ол ҒЗТКЖ қаржыландыруды ұлғайтуға, венчурлық қаржыландыру инфрақұрылымын дамытуға және инновациялар үшін қолайлы орта құруға ықпал етті.

«QazInnovations» инновациялық даму жөніндегі ұлттық агенттігі АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес инновациялық даму саласындағы ұлттық даму институты және инновациялық обсерватория болып табылады [4].

QazInnovations Қазақстан Республикасының технологиялық саясатын іске асыру шеңберінде бастамаларды қалыптастыруға, инновациялық гранттар беруге, бизнес-инкубаторларды қолдауға, инновациялық инфрақұрылымды (технологиялық платформалар, салалық технологиялық құзырет орталықтары, бизнес-инкубаторлар және т.б.) дамытуды әдістемелік қамтамасыз етуге қатысады.

Гранттық қаржыландыру жөніндегі кеңес – инновациялық жобаларды қаржыландыру және сүйемелдеу үшін Дүниежүзілік Банктің тәжірибесі бойынша құрылған және QazInnovations АҚ жанында жұмыс істейтін орган. Кеңес сарапшылары грант алушылардың нәтижелілігі мен тәлімгерлігін бағалау және олардың мүдделерін қорғау үшін тұрақты әрекет етеді [3]. Төменде 2022 жылғы «QazInnovations» инновациялық даму жөніндегі ұлттық агенттігі АҚ грант иегерлері және оларға бөлінген қаражат көрсетілген (Кесте 1).

Кесте 1. 2022 жылғы «QazInnovations» инновациялық даму жөніндегі ұлттық агенттігі АҚ грант иегерлері

Грант иегерлері	Сипаттамасы	Бөлінген қаржы
«Алина Групп» ЖШС	Ақтөбе қаласындағы құрғақ құрылыс қоспалары және лак-бояу бұйымдары зауыты үшін мәрмәр толтырғышын өндіруге арналған инновациялық технология мен жабдықтарды алу.	919.6 млн. теңге
«Bilim Media Group» ЖШС	Онлайн білім беру индустриясында әлемдік көшбасшылардың технологиялары мен мазмұнын оқшаулау негізінде халықаралық деңгейдегі коммерциялық электрондық оқыту платформасын құру.	550.3 млн. теңге
«Стекло-сервис» ЖШС	Өңдеу саласындағы инновациялық технологияларды пайдалана отырып, әйнекті өнеркәсіптік өңдеу бойынша өнеркәсіптік кешенді жаңғырту.	1.2 млрд. Теңге
«БО-NA» ЖШС	Құрамында хлор компоненттері жоқ жоғары технологиялық дезинфекциялық құралдарды өндіру және нарыққа шығару.	119.3 млн. Теңге
<i>Ескерту – [4] дереккөз негізінде авторлармен құрастырылған</i>		

2022 жылға арналған «QazInnovations» инновациялық гранттарын беру конкурсы аясында 146 өтінім тіркелді, оның ішінде 92-сі сала элементтерін қамтитын АКТ саласында. Тұтастай алғанда, бұл АКТ саласының басқа салалардың жобаларымен салыстырғанда тез ауқымды және коммерциялануы оңай екендігімен түсіндіріледі. Ол, мысалы, медицинада жасалғандай, көптеген клиникалық немесе клиникаға дейінгі зерттеулерді қажет етпейді. Сондай-ақ бұл салада шетелдік аккредиттелген журналдарда ғылыми жұмыстарды жариялау немесе патент алу талап етілмейді.

Компанияның миссиясы ұлттық инновациялық экожүйені дамытуды аналитикалық, әдістемелік және жедел қолдау болып табылады.

Компанияның 2031 жылға қарай болжамы – инновацияларды тәуелсіз бағалауды және практикалық енгізуді қамтамасыз ететін негізгі бәсекеге қабілетті даму институты және талдау орталығы атану [5].

Миссия мен болжамды іске асыру үшін Компания келесі стратегиялық бағыттар бойынша дамиды (Кесте 2).

Кесте 2. «QazInnovations» инновациялық даму жөніндегі ұлттық агенттігі АҚ 2022-2031 жж. арналған даму стратегиясы

№	Стратегиялық бағыттар	Мақсаттары	Міндеттері	Күтілетін нәтиже
1	Инновациялар экожүйесін дамытуды аналитикалық және әдіснамалық сүйемелдеу	Инновациялық саясатты іске асыру жөніндегі бастамаларды қалыптастыру	Инновациялық саясатты іске асыруды жетілдіруге жәрдемдесу Инновация саласындағы үздік тәжірибелерді талдау және енгізу	«Инновациялық әлеует» факторы бойынша Дүниежүзілік экономикалық форумның Жаһандық бәсекеге қабілеттілік индексында 2030 жылға қарай 50-орынға қол жеткізу.
2	Инновацияларды қолдау және практикалық енгізу	Инновациялық және технологиялық әлеуетті арттыру	2030 жылға қарай 10 мың жұмыс орнын құра отырып, инновациялық белсенді кәсіпорындардың үлесін 25% - ға дейін жеткізу Инновациялық гранттар беру 2025 жылға дейін инновациялық өнім көлемін 2,5 трлн. теңгеге дейін жеткізу	2030 жылға қарай ЖІӨ-нің 5% - дық инновациялық өнім үлесіне қол жеткізу.
3	Қоғам қызметінің орнықты дамуы мен тиімділігі	Қоғам қызметінің тиімділігін арттыру	Корпоративтік басқару жүйесін дамыту және имиджді арттыру Рентабельділіктің және шоғырландырылған еңбек өнімділігінің жоспарлы деңгейін қамтамасыз ету	Қоғам қызметінің тиімділігі, рентабельділігі және табыстылығы қамтамасыз етілуі, сондай-ақ еңбек ресурстарының сапасының артуы. Сондай-ақ, осы бағыт шеңберінде қоғам брендінің танымалдығы артуы.
<i>Ескерту – [5] дереккөз негізінде авторлармен құрастырылған</i>				

Қазақстанға бәсекелестік пен адами капиталды күшейту, сондай-ақ мемлекеттік сектор мен Мемлекеттік кәсіпорындардың көрсеткіштерін жақсарту қажет. Сондай-ақ, ел көміртегі мен энергияға баға реформаларын бастауы, әлеуметтік қорғауды күшейтуі және климаттың өзгеруіне бейімделуге инвестиция салуы керек. Экономикалық өсу мен өнімділікті жандандыру мемлекет үстемдік ететін даму моделінен жеке сектор басқаратын неғұрлым тұрақты модельге көшу үшін құрылымдық реформаларды қажет етеді. Бұл бәсекелестікті ынталандыруға және Мемлекеттік кәсіпорындардың нарықтағы үстемдігін шектеуге, заңның үстемдігін нығайтуға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің шешуші шараларына әкеп соғады. Бұл күш-жігердің негізгі бөлігі мұнаймен байланысты емес дамушы секторларда жеке инвестициялар мен бәсекелестікті қамтамасыз ету болуы керек.

Қазақстанның инновациялық секторы ел экономикасының маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Ол еңбек өнімділігін арттыруда, жаңа жұмыс орындарын құруда және тұрақты өсуді қамтамасыз етуде шешуші рөл атқарады.

Қазақстанның инновациялық секторын одан әрі дамыту үшін мынадай шараларды қабылдау қажет:

- Инновациялық бизнес үшін қолайлы инвестициялық ахуал құру. Бұған инновациялық компаниялар үшін салықтар мен басқа шығындарды азайту, тіркеу және лицензиялау процедураларын жеңілдету кіреді.

- Инновациялық секторды қаржыландыру деңгейін арттыру. Бұл мемлекеттік инвестициялар есебінен, сондай-ақ жеке инвестицияларды тарту есебінен жүзеге асырылуы мүмкін.
- Инновациялық сектордың кадрлық әлеуетін дамыту. Бұл ғылым мен технология саласындағы білім беру сапасын арттыруды, сондай-ақ шетелдік мамандарды тарту үшін жағдай жасауды қамтиды.
- Ғылым, бизнес және мемлекет арасындағы ынтымақтастықты дамытуға жәрдемдесу. Бұл ғылыми әзірлемелерді коммерцияландыруды және өндіріске инновацияларды енгізуді жеделдетуге мүмкіндік береді.

Осы ұсынымдарды іске асыру Қазақстанның инновациялық секторының орнықты дамуы үшін жағдай жасауға және оның елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына қосқан үлесін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі [электрондық ресурс] <https://www.gov.kz/memleket/entities/mdai/activities/9?lang=kk>
2. Қазақстан Республикасы стратегиялық жоспарлау және реформалау агенттігінің ресми сайты [электрондық ресурс] <https://stat.gov.kz/industries/social-statistics/stat-edu-science-inno/dynamic-tables/>
3. Дүниежүзілік банктің ресми сайты [электрондық ресурс] <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/project-detail/P150402>
4. «QazInnovations» инновациялық даму жөніндегі ұлттық агенттігі АҚ ресми сайты [электрондық ресурс] <https://qazinn.kz/kz/ob-agenstve>
5. «QazInnovations» инновациялық даму жөніндегі ұлттық агенттігі АҚ 2022-2031 жж. арналған даму стратегиясы

УДК (330.101.8)

HUMAN CAPITAL QUALITY ASSESSMENT SYSTEM

Akizhanova A. M.

Doctor of Economics, Professor Maidyrova A.B.

L.N. Gumilyov Eurasian National University,

Astana, Kazakhstan

aigerim.akizhan@mail.ru

Аннотация. Бұл мақала ұйымдардағы адами капиталдың сапасын бағалаудың заманауи жүйелерін зерттейді, теориялық негіздерді, өнімділікті бағалау әдістерін және олардың алдында тұрған қиындықтарды қарастырады. Шолу 360 градусық кері байланыс жүйелерін, өнімділікті бағалау сауалнамаларын және жеке даму жоспарларын талдауды қамтиды. Технологиялық инновациялар, соның ішінде жасанды интеллектті қолдану да қарастырылады. Мақала қазіргі шындықта адам ресурстарын тиімді басқару үшін бағалау жүйелерін үнемі жетілдірудің маңыздылығын көрсетеді.

Аннотация. Эта статья исследует современные системы оценки качества человеческого капитала в организациях, рассматривая теоретические основы, методы оценки производительности и вызовы, с которыми они сталкиваются. Обзор включает анализ систем 360-градусной обратной связи, анкет оценки производительности и индивидуальных планов развития. Также рассматриваются технологические инновации, в том числе использование искусственного интеллекта. Статья подчеркивает важность постоянного совершенствования систем оценки для эффективного управления человеческими ресурсами в современных реалиях.

Abstract. This article explores modern systems for assessing the quality of human capital in organizations, considering the theoretical foundations, methods for evaluating productivity and the challenges they face. The review includes an analysis of 360-degree feedback systems, performance assessment questionnaires and individual development plans. Technological innovations, including the use of artificial intelligence, are also being considered. The article emphasizes the importance of continuous improvement of assessment systems for effective human resource management in modern realities.

Түйінді сөздер: адами капитал, сапаны бағалау, бағалау жүйесін талдау, бағалау әдістері,